

Vrijstelling van sociale bijdragen als zelfstandige en ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid

Het kan gebeuren dat je door omstandigheden je sociale bijdragen niet kan betalen. Liantis kan je verschillende oplossingen aanbieden. Zo kan een zelfstandige die zich in een situatie van tijdelijke financiële of economische moeilijkheden bevindt, een vrijstelling van sociale bijdragen aanvragen. Het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) beoordeelt de aanvraag en neemt een beslissing.

1 Vrijstelling van sociale bijdragen

1.1. Voor wie en voor welke bijdragen

Je kan enkel vrijstelling aanvragen voor kwartalen waarin je als **zelfstandige in hoofdberoep** of als **meewerkende echtgeno(o)t(e) maxistatuut** bent aangesloten. Als student-zelfstandige of als zelfstandige in hoofdberoep met gelijkstelling bijberoep ('artikel 37') kan je ook vrijstelling aanvragen, voor zover je bijdragen verschuldigd bent die even hoog zijn als die van een zelfstandige in hoofdberoep. Ook als actieve **gepensioneerde of 65-plusser** kan je een ontvankelijke aanvraag tot vrijstelling indienen. Voor kwartalen waarin je als zelfstandige in bijberoep bent aangesloten, kan je geen vrijstellingsaanvraag indienen.

De vrijstelling kan aangevraagd worden voor de bijdragen **verschuldigd op het ogenblik van de aanvraag**. **Je kan dus geen vrijstelling aanvragen voor toekomstige bijdragen**. Reeds betaalde sociale bijdragen komen wel in aanmerking. Je kan een vrijstelling vragen voor **voorlopige sociale bijdragen of voor de regularisatiebijdragen** die aangerekend werden naar aanleiding van de vaststelling van je definitieve inkomsten.

Ben je erfgenaam van een overleden zelfstandige, dan kan je in de plaats van de overledene een aanvraag tot vrijstelling indienen.

1.2. Aanvraagtermijn

Je hebt **12 maanden** de tijd om een vrijstelling aan te vragen.

Voor de **voorlopige sociale bijdragen** start de termijn op de eerste dag van het kwartaal volgend op het kwartaal waar de bijdrage betrekking op heeft. Zo heb jij bijvoorbeeld tot 31 maart 2020 de tijd om een vrijstelling aan te vragen voor de bijdrage van het eerste kwartaal van 2019. Voor voorlopige bijdragen van meer dan een jaar terug kan je geen vrijstelling aanvragen.

Uitzondering: als **startende zelfstandige** kan je geen aanvraag indienen tijdens de eerste vier kwartalen van aansluiting. Voor deze eerste vier kwartalen begint de aanvraagtermijn van 12 maanden te lopen op de eerste dag van het vijfde kwartaal van aansluiting. Zet je je activiteiten stop voordat je vier kwartalen was aangesloten, dan kan je na de stopzetting onmiddellijk een aanvraag indienen. In dat geval is de gewone aanvraagtermijn van toepassing.

Voor **regularisatiebijdragen** start de termijn van 12 maanden op de eerste dag van het kwartaal volgend op het kwartaal waarin het sociaal verzekeringsfonds de afrekening verstuurde.

Opgepast: vraag je als erfgenaam in de plaats van de overleden zelfstandige een vrijstelling aan, dan is de termijn beperkt tot **6 maanden**, te rekenen vanaf het kwartaal volgend op het kwartaal waarin het sociaal

verzekeringsfonds je voor het eerst verzocht te betalen in de plaats van de overledene. **Bovendien mag de termijn van 12 maanden nog niet verstreken zijn in hoofde van de overleden zelfstandige.**

1.3. Gevolgen van vrijstelling

Wanneer vrijstelling werd verleend voor een voorlopige bijdrage, wordt de **vrijstelling automatisch uitgebreid tot de regularisatiebijdrage** van dat kwartaal. De vrijstelling heeft zowel betrekking op de hoofdsom als op eventuele verhogingen.

Vroeg je geen vrijstelling aan voor de voorlopige bijdrage, maar wens je wel vrijgesteld te worden van de regularisatiebijdrage, dan kan je – binnen de voorziene termijn - een aanvraag indienen voor enkel de regularisatiebijdrage.

Indien je een vrijstelling geniet, blijf je in orde voor de ziekteverzekering en de kinderbijslag. **OPGELET:** de kwartalen waarvoor de voorlopige bijdragen werden vrijgesteld leveren echter **geen pensioenrechten** op. Verkrijg je vrijstelling van een regularisatiebijdrage terwijl de voorlopige bijdrage van het betrokken kwartaal wel betaald werd, dan worden wél pensioenrechten toegekend ten belope van de betaalde voorlopige bijdrage.

Opgelet: als je echtgenoot/echtgenote gebruik maakt van de gelijkstelling met een bijberoep ('artikel 37') op basis van jouw statuut als zelfstandige, dan is dat niet meer mogelijk voor de kwartalen waarvoor je vrijstelling bekwaam. Contacteer je klantenverantwoordelijke voor meer informatie.

2 Ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid

De regelgeving over het sociaal statuut van zelfstandigen bepaalt dat een zelfstandige hoofdelijk aansprakelijk is voor de betaling van de sociale bijdragen van zijn helper(s). Hetzelfde geldt voor **vennootschappen** voor wat de sociale bijdragen van de mandatarissen en werkende vennoten betreft. Dit betekent dat het sociaal verzekeringsfonds zich tot **de geholpen zelfstandige** kan wenden voor de betaling van de sociale bijdragen van de helper(s) en tot de vennootschap voor de bijdragen van de mandatarissen en werkende vennoten.

2.1. Voor wie en voor welke bijdragen

Als geholpen zelfstandige kan je de ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de betaling van de bijdragen van jouw helper aanvragen. Je kan enkel een aanvraag indienen voor kwartalen waarin je helper als **zelfstandige in hoofdberoep, meewerkende echtgeno(o)t(e) maxistatuut, of gepensioneerde** aangesloten is. Kwartalen als student-zelfstandige of met gelijkstelling bijberoep ('artikel 37') komen ook in aanmerking, maar slechts voor zover je helper bijdragen verschuldigd is als een zelfstandige in hoofdberoep. Voor kwartalen waarin je helper als zelfstandige in bijberoep is aangesloten, kan je geen ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid aanvragen. Ben je **erfgenaam** van een overleden zelfstandige, dan kan je in de plaats van de overledene een aanvraag tot ontheffing van hoofdelijke aansprakelijkheid indienen.

Een aanvraag tot ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid kan zowel op voorlopige sociale bijdragen als op regularisatiebijdragen betrekking hebben.

OPGELET: vennootschappen kunnen GEEN aanvraag tot ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid indienen.

2.2. Aanvraagtermijn

Voor een geldige aanvraag tot ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid is de termijn ook **12 maanden**, te rekenen vanaf de eerste dag van het kwartaal volgend op het kwartaal waarin het sociaal verzekeringsfonds je verzocht te betalen in de plaats van je helper.

2.3. Gevolgen van een beslissing tot vrijstelling voor de hoofdelijke aansprakelijkheid

Indien je als geholpen zelfstandige een vrijstelling geniet voor je persoonlijke sociale bijdragen, dan ben je voor de vrijgestelde periode niet langer hoofdelijk aansprakelijk voor de bijdragen van je helpers. In dit geval wordt de ontheffing dus automatisch toegekend, samen met de vrijstelling.

Indien je helper vrijstelling bekwaam voor een bepaald kwartaal, dan ben je als geholpen zelfstandige niet meer aansprakelijk voor de betaling van de bijdrage van dat kwartaal. De ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid gebeurt dan **automatisch** en je dient geen aanvraag meer in te dienen voor het betrokken kwartaal. **Dat is ook zo voor vennootschappen**: als een mandataris of een werkend vennoot is vrijgesteld voor een bepaald kwartaal, zal de vennootschap niet langer aangesproken worden voor de betaling van de bijdrage van dat kwartaal. Er is een automatische ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid. Zoals hierboven vermeld, kan een vennootschap zelf geen aanvraag tot ontheffing indienen. Als de mandataris/werkend vennoot de vrijstelling niet aanvraagt of verkrijgt, dan blijft de vennootschap dus hoe dan ook hoofdelijk aansprakelijk.

3 Een aanvraag indienen

3.1. Hoe dien je een aanvraag in?

De aanvraag gebeurt door middel van een specifiek aanvraagformulier dat verplicht gebruikt moet worden. Dit aanvraagformulier moet ingevuld en ondertekend per aangetekende zending verstuurd worden naar het sociaal verzekeringsfonds dat instaat voor de inning van de bijdragen waarvoor je vrijstelling of ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid wenst aan te vragen. Je kan je aanvraag ook afgeven in een kantoor van het sociaal verzekeringsfonds (tegen ontvangstbewijs).

Een aanvraag tot vrijstelling van je eigen bijdragen kan ook online ingediend worden via de website van de sociale zekerheid: www.socialsecurity.be. Voor een aanvraag tot ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid of een aanvraag vrijstelling ingediend door een erfgenaam van een overleden zelfstandige is dit niet mogelijk.

Het aanvraagformulier moet volledig ingevuld en ondertekend zijn. Alleen de aanvrager (of gemandateerd advocaat) mag het formulier ondertekenen. Indien je persoonlijk failliet werd verklaard, kan enkel de aangestelde curator de vrijstelling aanvragen.

Wens je als geholpen zelfstandige een vrijstelling van je eigen bijdragen aan te vragen en tevens de ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid voor bepaalde bijdragen van je helper(s) aan te vragen, dan moet je voor elke aanvraag een apart aanvraagformulier indienen.

3.2. Motivering van de aanvraag

Om in aanmerking te komen voor een vrijstelling/ontheffing van de hoofdelijke aansprakelijkheid, moet je bewijzen dat je je tijdelijk in een moeilijke financiële of economische situatie bevindt. De onmogelijkheid om de bijdragen te betalen moet het gevolg zijn van problemen van tijdelijke aard. Het RSVZ houdt rekening met je inkomsten en beroepskosten, met de omzet en de kosten van de vennootschap of onderneming waarin je actief bent. Er wordt ook rekening gehouden met de uitzonderlijke omstandigheden die de aanvraag rechtvaardigen.

De beslissing van het RSVZ wordt genomen op basis van de elementen en de motivering die vermeld worden in het aanvraagformulier. Er wordt geen rekening gehouden met elementen die later toegevoegd worden. Of je aanvraag wordt ingewilligd, hangt dus af van de inlichtingen die in het formulier worden opgenomen. Die

moeten correct en volledig zijn, en zoveel mogelijk gestaafd worden met bewijsstukken. Het is dus essentieel om hier voldoende aandacht aan te besteden.

Opgepast: als je in aanmerking komt voor een aanvraag tot vermindering van je voorlopige bijdragen, is het beter dat je eerst een vermindering aanvraagt bij je sociaal verzekeringsfonds voordat je een vrijstellingsaanvraag indient. Het RSVZ kan immers beslissen om geen uitspraak te doen als je vooraf geen vermindering hebt aangevraagd.

4 Beroepsmogelijkheid

Het RSVZ onderzoekt je aanvraag en bezorgt **een voorstel** van gemotiveerde beslissing. Als je niet akkoord gaat met het voorstel van beslissing, dan heb je **twalf werkdagen** de tijd om een verzoekschrift in te dienen om te worden gehoord. Je wordt gehoord binnen de maand die volgt en het RSVZ neemt dan een **definitieve beslissing**. Als je niet (tijdig) reageert, wordt de beslissing definitief na het verstrijken van de termijn van 12 werkdagen.

Je kan ook nog in beroep gaan tegen deze definitieve beslissing bij de beroepscommissie van het RSVZ.

Indien je de wettigheid van de beslissing betwist, dan kan je een beroepsprocedure bij de arbeidsrechtbank overwegen. De arbeidsrechtbank oordeelt enkel over de wettigheid van de beslissing van het RSVZ en doet geen uitspraak ten gronde.

5 Alternatieven

In geval van betalingsmoeilijkheden zijn er behalve de vrijstelling ook nog andere mogelijkheden. Zo kan je een aanvraag tot vermindering van je voorlopige bijdragen indienen of een afbetalingsplan overeenkomen om de openstaande schuld in maandelijkse schijven af te betalen.

Aarzel niet om je Liantis-klantenadviseur te contacteren voor bijkomende info.